

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski (przewodniczący)

SSN Maria Szczepaniec (sprawozdawca)

Ławnik SN Arkadiusz Sopata

Protokolant Karolina Majewska

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla wrocławskiego okręgu regionalnego prokuratora Krystyny Zarzeckiej oraz obrońcy obwinionej – adwokata A. A.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, na rozprawie w dniu 26 lutego 2025 r. sprawy X. Y. - prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w P. w stanie spoczynku, obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 104 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 365 t.j. ze zm.) w zw. z art. 127 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2019 r. poz. 740 t.j. ze zm.)

w związku z odwołaniem obwinionej i jej obrońcy od wyroku Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej z dnia 19 stycznia 2021 r., sygn. I DSK 8/21

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 390)

orzeka:

I. zaskarżone orzeczenie utrzymuje w mocy;

**II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu –
adw. A. A. kwotę 1476,00 zł (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt**

sześć), obejmującą 23% VAT, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z urzędu obwinionej prokurator w stanie spoczynku X. Y. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym;

III. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w P. w stanie spoczynku X. Y. została obwiniona o to, że: w dniu 6 marca 2019 r. w Ł., pow. O., woj. [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości (zawartości alkoholu etylowego we krwi 1,03‰) prowadziła w ruchu lądowym pojazd mechaniczny marki T. o nr rej. [...] i tym samym uchybiła godności prokuratora, tj. o przewinienie dyscyplinarne kwalifikowane z art. 104 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 365 t.j. ze zm.) (dalej powoływana jako: „u.s.p.”) w zw. z art. 127 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2019 r. poz. 740 t.j. ze zm.) (dalej powoływana jako: „p.o.p.”) (wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej – k. 428-434).

Sąd Najwyższy – Izba Dyscyplinarna wyrokiem z dnia 19 stycznia 2021 r., sygn. akt I DSK 8/21, uznał obwinioną prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w P. w stanie spoczynku X. Y. za winną zarzucanego jej przewinienia dyscyplinarnego przyjmując, że wyczerpuje ono jednocześnie znamiona czynu zabronionego przewidzianego w art. 178a § 1 k.k., to jest przewinienia określonego w art. 104 § 2 u.s.p., za które na podstawie art. 104 § 3 pkt 4 p.o.p. w zw. z art. 127 u.s.p. wymierzył jej karę pozbawienia prawa do spoczynku wraz z prawem do uposażenia, zaś kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa. Sąd I instancji uznał za konieczne dokonanie korekty opisu zarzucanego obwinionej czynu wprowadzając do niego wskazanie, iż zachowanie X. Y. niezależnie od uchybienia godności, wypełniło także znamiona czynu zabronionego z art. 178a § 1 k.k. (wyrok – k. 577-577v; uzasadnienie – k. 596-601v).

Odwołanie od powyższego wyroku wniosła obwiniona, która zaskarżyła rozstrzygnięcie Sądu *meriti* w całości, zarzucając:

1. niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy dotyczących przypisania stopnia winy i rozmiaru zawinienia;
2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania postępowaniem była w pełni zachowana, mimo że twierdzenia biegłych zawarte w opinii z dnia 24 października 2019 r. nie zostały w żaden sposób uzasadnione, a twierdzenia zawarte w opiniach uzupełniających, tj. „zaburzenia psychiczne były przed czynem i w jego trakcie, nasilenie tych zmian może mieć wpływ na zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania postępowaniem, alkohol nasilił zaburzenia psychiczne" (opinia uzupełniająca z dnia 22 czerwca 2020 r.) oraz odpowiedź na pytanie „jak organiczne zaburzenia osobowości, nastroju, afektu, liczne zaburzenia sfery emocjonalnej i popędowej, istotne obniżenie funkcji poznawczych, w połączeniu z ogniskami zapalnymi CUN, długotrwałym leczeniem interferonem i kortykosteroidami, chorobami psychosomatycznymi (astma, cukrzyca, nadciśnienie) oraz spożytym alkoholem mogą wpływać na zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania postępowaniem (opinia uzupełniająca z dnia 22 października 2020 r.) przy stwierdzeniu biegłych, że mogą wpływać lub nawet znosić, przeczą temu twierdzeniu;
3. rażącą niewspółmierność wymierzonej kary bez należytego rozważenia, jakie skutki wywoła orzeczona kara w dalszym funkcjonowaniu obwinionej, tj. pozbawienia jej dożywotnio możliwości zakupu leków hamujących rozwój chorób, rehabilitacji, możliwości zakupu akcesoriów niezbędnych do spowolnienia uszkodzeń narządów układu urologicznego czy też możliwości zakupu wózka inwalidzkiego.

Formułując powyższe zarzuty obwiniona wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (odwołanie obwinionej – k. 616-621).

Odwołanie od wyroku Sądu *meriti* wniósł również obrońca obwinionej, który zaskarżył powyższe w całości na jej korzyść, zarzucając:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 115c ustawy u.s.p. poprzez jego błędną wykładnię i dopuszczenie dowodu

z opinii biegłych sądowo-psychiatrycznej z dnia 24 października 2019 r., sądowo-psychiatrycznej uzupełniającej z dnia 22 czerwca 2020 r. i sądowo-psychiatrycznej uzupełniającej z dnia 22 października 2020 r. wydanych w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w O. pod sygn. akt [...], podczas gdy dowód z opinii biegłego powinien być przeprowadzony bezpośrednio w toczącym się postępowaniu dyscyplinarnym, a zgodnie z art. 115c u.s.p. w postępowaniu dyscyplinarnym mogą zostać wykorzystane dowody uzyskane do celów postępowania karnego w trybie określonym w art. 168b, art. 237 lub art. 237a k.p.k. lub uzyskane w wyniku stosowania kontroli operacyjnej, a opinie biegłych nie należą do żadnej z tych kategorii;

2. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych z zakresu psychiatrii i neurologii na okoliczność poczytalności X. Y. w dniu zdarzenia, ustalenia stanu psychicznego w dniu zdarzenia, wpływu zaburzeń somatycznych oraz psychicznych na zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania postępowaniem, podczas gdy taki dowód był niezbędny w celu ustalenia możliwości przypisania X. Y. winy;

3. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 5 § 1 k.p.k. poprzez wydanie wyroku przez Sąd Najwyższy - Izbę Dyscyplinarną w sytuacji, gdy równolegle przed sądem powszechnym toczy się postępowanie karne o ten sam czyn o znamionach przestępstwa, a postępowanie to nie może pozostać bez wpływu na tok postępowania dyscyplinarnego.

Wskazując na względy ostrożności procesowej obrońca obwinionej podniósł nadto zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonej kary dyscyplinarnej pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia, podczas gdy okoliczności zdarzenia, a przede wszystkim wykazanie skruchy przez X. Y. pomimo nieprzyznania się do winy z uwagi na podnoszone problemy psychiczne, a także okoliczności ściśle osobiste dotyczące jej osoby przemawiają za wymierzeniem kary łagodniejszej.

Wskazując na powyższe zarzuty obrońca obwinionej wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania bądź o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie łagodniejszej kary dyscyplinarnej (odwołanie obrońcy obwinionej – k. 636-639).

Postanowieniem z dnia 26 stycznia 2023 r., wydanym w sprawie o sygn. akt II ZOW 13/22 Sąd Najwyższy na rozprawie w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 p.o.p., zawiesił postępowanie dyscyplinarne prowadzone wobec X. Y., prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w P. w stanie spoczynku do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w O. pod sygnaturą akt [...] (postanowienie - k. 893-899).

Wyrokiem z dnia 7 lutego 2023 r. Sąd Rejonowy w O., wydanym w sprawie o sygnaturze akt [...], uznał X. Y., prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w P. w stanie spoczynku winną tego, że w dniu 6 marca 2019 r. w miejscowości Ł., pow. O., woj. [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości sięgającym stężenia 1,03 ‰ alkoholu we krwi, prowadziła w ruchu lądowym pojazd mechaniczny marki T. o nr rej. [...], tj. występku z art. 178a § 1 k.k. i za ten występki wymierzył jej karę 8 miesięcy pozbawienia wolności warunkowo zawieszając jej wykonanie na okres 2 lat próby, karę grzywny w ilości 100 stawek dziennych każda po 60 zł, środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat, środek karny w postaci świadczenia pieniężnego w kwocie 6000 zł oraz koszty sądowe w kwocie 780 zł (wyrok wraz z uzasadnieniem - k. 951-961).

Prawomocnym wyrokiem z dnia 5 lipca 2023 r. Sąd Okręgowy w P., wydanym w sprawie o sygn. akt [...], na skutek apelacji wniesionych przez X. Y., prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w P. w stanie spoczynku oraz jej obrońcę, utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w O. z dnia 7 lutego 2023 r., sygn. akt [...] (wyrok wraz z uzasadnieniem - k. 962-978).

Postanowieniem z dnia 4 października 2023 r., wydanym w sprawie o sygn. akt II ZOW 13/22 Sąd Najwyższy na posiedzeniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, podjął zawieszone postępowanie dyscyplinarne prowadzone wobec X. Y., prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w P. w stanie spoczynku wobec ustania długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej prowadzenia postępowanie, tj. prawomocnego zakończenia postępowania karnego prowadzonego przed Sądem Rejonowym w O. pod sygnaturą akt [...] (postanowienie - k. 982-983).

Na rozprawie w dniu 26 lutego 2025 r., obrońca obwinionej wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie łagodniejszej kary dyscyplinarnej, oraz

o przyznanie kosztów obrony udzielonej obwinionej z urzędu oświadczając, iż koszty nie zostały opłacone ani w całości, ani w części. Z kolei Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wniósł o nieuwzględnienie odwołań i utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku (protokół rozprawy z dnia 26 lutego 2025 r. – k. 1056-1057).

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wniesione w sprawie odwołania nie zasługiwały na uwzględnienie, albowiem rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego było prawidłowe zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym.

W pierwszej kolejności Sąd Najwyższy stwierdza, iż kwestia winy i ustalenia faktyczne Sądu I instancji nie budzą żadnej wątpliwości Sądu odwoławczego. Ustalenia w tym zakresie są prawidłowe, w związku z czym zakres postępowania dowodowego uznaje za pełny, niewymagający uzupełnienia. Ocena tego materiału dowodowego spełnia wymagania wskazane w art. 7 k.p.k., dlatego pozostaje pod jego ochroną. Sąd I instancji, dokonując ustaleń stanu faktycznego, spełnił również wymagania z art. 410 k.p.k. W tej sytuacji ustalenia Sądu I instancji dotyczące kwestii winy i stanu faktycznego Sąd Najwyższy przyjmuje za własne, albowiem oceny i wnioski przedstawione w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji są poprawne logicznie, zgodne z wiedzą i doświadczeniem życiowym, a nade wszystko poparte analizą całości prawidłowo zgromadzonego materiału dowodowego, mającego istotne znaczenie dla końcowego merytorycznego rozstrzygnięcia, zgromadzonego w toku sprawy karnej o sygn. akt [...] i o sygn. akt [...]. Z dowodów zgromadzonych w toku tego postępowania jednoznacznie wynika, że prokurator w stanie spoczynku X. Y. w dniu 6 marca 2019 r. w miejscowości Ł., pow. O., woj. [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości sięgającym stężenia 1,03 ‰ alkoholu we krwi, prowadziła w ruchu lądowym pojazd mechaniczny marki T. o nr rej. [...]. Nie ulega zatem wątpliwości, iż opisanym zachowaniem wymieniona prokurator popełniła delikt dyscyplinarny o znamionach czynu zabronionego opisanego w art. 178a § 1 k.k., czym rażąco uchybiła godności prokuratora.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 438 pkt 3 k.p.k. (pkt 1 odwołania obwinionej), a mianowicie: *„niewyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy dotyczących przypisania stopnia winy i rozmiaru zawinienia”*. Sąd Najwyższy

zauważa, iż skarżąca podnosząc zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, nie wykazała w nim, że podniesione uchybienie mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, co jest warunkiem *sine qua non* do uznania jego skuteczności (art. 438 pkt 3 k.p.k.). Samo stwierdzenie skarżącej, że nie wyjaśniono wszystkich okoliczności sprawy dotyczących przypisania stopnia winy i rozmiaru zawinienia, nie jest wystarczające. Zatem już sama konstrukcja zarzutu daje podstawę formalną do uznania go za niezasadny.

Niezależnie od powyższego, w ocenie Sądu Najwyższego brak jest także podstaw merytorycznych do uznania zarzutu za zasadny. Z treści uzasadnienia wynika, iż Sąd I instancji ustalił ponad wszelką wątpliwość, że stan faktyczny w niniejszej sprawie nie budzi żadnych wątpliwości, zaś strona przedmiotowa zachowania stanowiącego delikt dyscyplinarny obejmuje okoliczności, które w świetle zeznań świadków, materiałów utrwalonych na monitoringu, a także wyników badań zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu oraz we krwi kierującej pojazdem, stanowiło uchybienie godności prokuratora, polegające na prowadzeniu przez obwinioną pojazdu w stanie nietrzeźwości. Okoliczności te częściowo potwierdziła również sama obwiniona. Z dalszej części uzasadnienia wynika, że strona podmiotowa zarzucanego obwinionej czynu wskazuje na popełnienie przez nią przewinienia dyscyplinarnego, zaś zachowanie obwinionej w chwili popełnienia deliktu dyscyplinarnego było świadome i zawinione (k. 599-599v - s. 7-8 uzasadnienia Sądu I instancji).

Mając na uwadze powyższe, a także brak wykazania przez obwinioną, jakich konkretnych uchybień dopuścił się Sąd I instancji w ocenie zebranego materiału dowodowego, podniesiony przez obwinioną zarzut w pkt 1 odwołania należało uznać za całkowicie bezzasadny.

W odniesieniu do zarzutu z pkt 2 odwołania obwinionej, a dotyczącego błędu w ustaleniach faktycznych, polegającego na przyjęciu, że: *„zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania postępowaniem była w pełni zachowana mimo, że twierdzenia biegłych zawarte w opinii z dnia 24 października 2019 r. nie zostały w żaden sposób uzasadnione, a twierdzenia zawarte w opiniach uzupełniających tj. „zaburzenia psychiczne były przed czynem i w jego trakcie ,nasilenie tych zmian może mieć wpływ na zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania*

postępowaniem, alkohol nasilił zaburzenia psychiczne" (opinia uzupełniająca z dnia 22 czerwca 2020 r.) oraz odpowiedź na pytanie „jak organiczne zaburzenia osobowości, nastroju, afektu, liczne zaburzenia sfery emocjonalnej i popędowej, istotne obniżenie funkcji poznawczych, w połączeniu z ogniskami zapalnymi CUN, długotrwałym leczeniem interferonem i kortykosteroidami, chorobami psychosomatycznymi astma, cukrzyca, nadciśnienie oraz spożytym alkoholem mogą wpływać na zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania postępowaniem (opinia uzupełniająca z dnia 22 października 2020 r.) przy stwierdzeniu biegłych, że mogą wpływać lub nawet znosić, przeczą temu twierdzeniu”, nie zasługiwał na uwzględnienie.

Sąd Najwyższy jednoznacznie opowiada się za poglądem, że zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku, jest tylko wówczas słuszny, gdy zasadność ocen i wniosków, wyprowadzonych przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania. Zarzut ten nie może jednak sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu, wyrażonymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, lecz do wykazania, jakich mianowicie konkretnych uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania dopuścił się sąd w ocenie zebranego materiału dowodowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1975 r., II KR 355/74, LEX nr 16881).

Obwiniona nie spełniła wskazanego wymagania w treści swojego odwołania. Jak trafnie zauważył Sąd I instancji, w uzyskanych na potrzeby postępowania karnego opiniach sądowo-psychiatrycznych, które to zostały uznane za podstawę poczynionych ustaleń faktycznych, biegli zgodnie stwierdzili poczytalność obwinionej prokurator w chwili zdarzenia, a także brak występowania u niej upośledzenia umysłowego lub choroby psychicznej, albo takich zaburzeń psychicznych, które powodowałyby potrzebę uwzględnienia dyspozycji art. 31 § 1 k.k. Co znamienne, zasadnicze ustalenia pierwszej opinii nie zostały przy tym w jakikolwiek sposób podważone ustaleniami kolejnych opinii. Biegli jednoznacznie stwierdzili, że *tempore criminis* obwiniona miała w pełni zachowaną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem. Opinia ta jest poparta szczegółową analizą przyczyn takich konkluzji (k. 325-330). Zwłaszcza w uzupełniającej opinii z dnia 22

czerwca 2020 r. (k. 404) biegli wskazali, że zaburzenia w sferze emocjonalnej i popędowej znajdowały się pod kontrolą intelektualną badanej i nie zakłócały myślenia i działania oskarżonej w dniu zdarzenia. Ponadto biegli odnieśli się także (w związku z pytaniami obrońcy) do kwestii zaburzeń świadomości związanych z uszkodzeniem OUN, jednoznacznie nie stwierdzając takich zaburzeń. Biegli nie stwierdzili także u badanej objawów psychotycznych ani innych zaburzeń psychicznych mających powiązanie z upojeniem patologicznym (atypowym). W kolejnej opinii uzupełniającej z dnia 22 października 2020 r. (k. 460) biegli jasno wskazali, że co prawda stwierdzili u obwinionej zaburzenia osobowości w postaci organicznych zaburzeń afektu, nastroju i osobowości, ale jednocześnie konsekwentnie i stanowczo uznali, że nie miało to wpływu na zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem przez obwinioną. Sąd I instancji słusznie uznał, iż decydujące znaczenie miała pierwsza opinia biegłych, sporządzona po bezpośrednim badaniu obwinionej. Opinia ta w pełni określa stan obwinionej w chwili czynu i zachowaną poczytalność. Późniejsze opinie uzupełniające stanowiły już tylko odpowiedzi na zadane pytania, w znacznej mierze o abstrakcyjnym charakterze. Zachowanie obwinionej w chwili popełnienia deliktu dyscyplinarnego było świadome i zawinione. W świetle ustaleń biegłych nie budziło wątpliwości, że zarzucanego czynu dokonała ona mając zachowaną w pełni zdolność do rozpoznania czynu i kierowania swoim postępowaniem (k. 599-599v - s. 7-8 uzasadnienia Sądu I instancji).

Z tych wszystkich przyczyn, podniesiony przez obwinioną zarzut w pkt 2 odwołania należało uznać za bezzasadny.

Nie jest trafny zarzut obrońcy obwinionej z pkt 1 odwołania, a dotyczący obrazy przepisów postępowania z art. 115c ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych poprzez: *„jego błędną wykładnię i dopuszczenie dowodu z opinii biegłych sądowo-psychiatrycznej z dnia 24 października 2019 r., sądowo-psychiatrycznej uzupełniającej z dnia 22 czerwca 2020 r. i sądowo-psychiatrycznej uzupełniającej z dnia 22 października 2020 r. wydanych w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w O. pod sygn. akt [...], podczas gdy dowód z opinii biegłego powinien być przeprowadzony bezpośrednio w toczącym się postępowaniu dyscyplinarnym, a zgodnie z art. 115c ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych*

w postępowaniu dyscyplinarnym mogą zostać wykorzystane dowody uzyskane do celów postępowania karnego w trybie określonym w art. 168b, art. 237 lub art. 237a k.p.k. lub uzyskane w wyniku stosowania kontroli operacyjnej, a opinie biegłych nie należą do żadnej z tych kategorii”. Sąd I instancji nie mógł naruszyć wskazanego przepisu, albowiem go nie stosował. W zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej prokuratorów, Sąd I instancji orzekał m.in. na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze. Wskazany przez obrońcę obwinionej przepis art. 115c ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych nie znajduje zastosowania w postępowaniu dyscyplinarnym prokuratorów, a jedynie w postępowaniu dyscyplinarnym sędziów.

Nie zasługiwał również na uwzględnienie zarzut obrońcy obwinionej z pkt 2 odwołania, a dotyczący obrazy przepisów postępowania, tj. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych z zakresu psychiatrii i neurologii na okoliczności poczytalności X. Y. w dniu zdarzenia, ustalenia stanu psychicznego w dniu zdarzenia, wpływu zaburzeń somatycznych oraz psychicznych na zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania postępowaniem, podczas gdy taki dowód był niezbędny w celu ustalenia możliwości przypisania X. Y. winy.

Ugruntowane i jednolite stanowisko wypracowane przez orzecznictwo wielokrotnie podkreślało, że art. 167 k.p.k., nakłada na Sąd *meriti* obowiązek przeprowadzenia dowodów - tak z urzędu, jak i na wniosek stron - ale tylko w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy. Innymi słowy - w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla prawidłowego wyrokowania. W procesie dochodzenia do prawdy obiektywnej potrzeba przeprowadzenia dowodów aktualizuje się wówczas, gdy materiał dowodowy jest niepełny i nasuwa wątpliwości co do stanu faktycznego sprawy i tym samym wymaga uzupełnienia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2019 r., IV KK 95/19, LEX nr 2650697). O dopuszczeniu zatem określonego dowodu nie decyduje subiektywne przekonanie wnioskodawcy o istotności dowodu, ale obiektywne i weryfikowalne przekonanie organu, iż dowód ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 20 sierpnia 2015 r., SNO 44/15, LEX nr 1771721).

Wbrew twierdzeniom obrońcy, Sąd *meriti* prawidłowo oddalił na podstawie art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. i art. 200 § 3 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. *a contrario* w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy Prawo o prokuraturze przedmiotowy wniosek dowody obrońcy obwinionej w zakresie udowodnienia stanu poczytalności w czasie czynu, poznania znaczenia czynu i pokierowania postępowaniem – wskazując, że wniosek nie był zasadny, z powodów co do zasady zbieżnych z rozstrzygnięciem podjętym przez tenże Sąd na rozprawie w dniu 19 stycznia 2021 r. (zob. postanowienie Sądu I instancji z dnia 19 stycznia 2021 r. – k. 572-574). Trafnie tenże Sąd stwierdził także, że art. 200 § 3 k.p.k. daje Sądowi możliwość przesłuchania na rozprawie opiniujących wcześniej pisemnie biegłych, jednakże potrzeba taka zachodzi przede wszystkim w sytuacji występowania okoliczności, o których mowa w art. 201 k.p.k., których jednak w rozpoznawanej sprawie Sąd I instancji nie dostrzegł. W ocenie Sądu I instancji, stan poczytalności został przez biegłych określony, podobnie jak wpływ stwierdzonych zaburzeń zdolności rozpoznania znaczeniu czynu lub pokierowania postępowaniem i w takiej sytuacji przeprowadzanie wnioskowanego dowodu w oczywisty sposób zmierzałoby do przedłużenia postępowania (zob. postanowienie Sądu I instancji z dnia 19 stycznia 2021 r. – k. 575). W tym stanie rzeczy należy stwierdzić prawidłowość rozstrzygnięcia Sądu I instancji, albowiem wniosek ten nie miał znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy i w istocie zmierzał do przedłużenia postępowania w sprawie.

W odniesieniu do zarzutu obrońcy obwinionej z pkt 3 odwołania, a dotyczącego obrazu przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 5 § 1 k.p.k. poprzez wydanie wyroku przez Sąd Najwyższy - Izbę Dyscyplinarną w sytuacji, gdy równolegle przed sądem powszechnym toczy się postępowanie karne o ten sam czyn o znamionach przestępstwa, a postępowanie to nie może pozostać bez wpływu na tok postępowania dyscyplinarnego zauważyć trzeba, że art. 5 § 1 k.p.k., określa zasadę domniemania niewinności, zaś zgodnie z brzmieniem tego przepisu oskarżonego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie udowodniona i stwierdzona prawomocnym wyrokiem.

Powyższa zasada ma swoją podstawę konstytucyjną w art. 42 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także została określona w art. 6 ust. 2 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz w art. 14

ust. 2 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych. Jest to podstawowa i najistotniejsza zasada określająca sytuację procesową oskarżonego. Domniemanie niewinności stanowi jednak domniemanie prawne wzruszalne (*praesumptio iuris tantum*). Ustawodawca określił bowiem procedurę pozwalającą na przeprowadzenie przeciwdowodu dla obalenia domniemanie niewinności i przypisania oskarżonemu winy. Oczywiście ciężar dowodu spoczywa na oskarżycielu, co oznacza, że dla stwierdzenia winy konieczne jest udowodnienie oskarżonemu, iż popełnił zarzucany mu czyn zabroniony i czyn ten jest zawiniony (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 28 września 1995 r., III KRN 88/95, LEX nr 20782; z 13 października 1999 r., II KKN 297/97, LEX nr 39440). W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego prezentowany jest jednolity pogląd, według którego obalenie domniemanie niewinności, a zarazem dowiedzenie winy określonej osobie za czyn jej zarzucony, może nastąpić nie tylko wyrokiem sądu, lecz także orzeczeniem organu rozpoznającego daną sprawę w postępowaniu dyscyplinarnym (zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 29 stycznia 2002 r., K 19/01, OTK-A 2002, nr 1, poz. 1 i z 27 lutego 2001 r., K 22/00, OTK 2001, nr 3, poz. 48).

W sprawie niniejszej, wbrew wywodom obrońcy obwinionej, domniemanie niewinności zostało obalone treścią orzeczenia Sądu Okręgowego w P. [...] Wydział Karny Odwoławczy z dnia 5 lipca 2023 r. sygn. akt [...] utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w O. [...] Wydział karny z dnia 7 lutego 2023 r. sygn. akt [...], którym obwiniona została skazana za przestępstwo umyślne z art. 178a § 1 k.k. Tym samym, z dniem 5 lipca 2023 r. obwiniona X. Y. utraciła z mocy prawa stanowisko prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w P. w stanie spoczynku.

Nieuzasadniony jest również zarzut rażącej niewspółmierności wymierzonej obwinionej kary (zarzut nr 3 odwołania obwinionej i zarzut nr 4 odwołania obrońcy obwinionej).

Zdaniem Sądu Najwyższego, wbrew twierdzeniom skarżącego, zastosowanie przez Sąd I instancji kary najsurowszej z katalogu kar dyscyplinarnych nie czyni z niej automatycznie kary rażąco niewspółmiernej. Należy wskazać, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym, nie każda nietrafność orzeczenia o karze, ale tylko jej rażąca niewspółmierność uzasadnia zmianę orzeczenia o karze (art. 438 pkt 4 k.p.k.). Niewspółmierność rażąca to znaczna, zasadnicza, "bijąca

w oczy" różnica między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą. Zarzut rażącej niewspółmierności kary jako zarzut z kategorii ocen można zasadnie podnosić tylko wówczas, gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy (zob. wyrok Sądu najwyższego z 21 stycznia 2003 r., sygn. SNO 57/02). Okoliczności takie jak dotychczasowy nienaganny przebieg służby, niekaralność dyscyplinarna i przyznanie się do popełnienia czynu nie wskazują na szczególne cechy osobowościowe sędziego warte wyeksponowania w kontekście doboru rodzaju kary i jej wymiaru za popełnione przewinienie dyscyplinarne, gdyż powinny stanowić oczywistą regułę, przez co nie mogą być wyjątkiem wartym szczególnego traktowania. Wprawdzie również w razie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego o największym ciężarze gatunkowym nie jest wyłączone uwzględnienie okoliczności łagodzących, uzasadniających odstępianie od wymierzenia najsurowszej kary, muszą to jednak być okoliczności szczególnie wyjątkowe, dotyczące zarówno samego przewinienia, jak i osoby sędziego (zob. także wyrok Sądu Najwyższego - Sądu Dyscyplinarnego z 21 października 2008 r., SNO 78/08; z 14 września 2016 r., SNO 7/16 i powołane w nich orzeczenia).

W realiach niniejszej sprawy przesłanki te skłaniają do utrzymania zaskarżonego rozstrzygnięcia w przedmiocie kary jako sprawiedliwej za popełniony delikt dyscyplinarny. Wskazane przez skarżących okoliczności, aczkolwiek nie mogą umniejszyć ani stopnia winy, ani stopnia szkodliwości czynu obwinionej. Tym bardziej stan zdrowia nie tłumaczy żadnego nietrzeźwego kierowcy. Obwiniona lecząc się już wcześniej miała pełną świadomość wszystkich konsekwencji swojego stanu zdrowia. W realiach niniejszej sprawy nie wystąpiły żadne nadzwyczajne okoliczności, które mogłyby usprawiedliwić zachowanie obwinionej. Prokurator, który ignoruje zakaz prowadzenia samochodu w stanie nietrzeźwości, narusza nie tylko przepisy ustawy Prawo o prokuraturze, nakazujące w służbie i poza nią strzec powagi stanowiska prokuratora i unikać wszystkiego, co mogłoby przynieść ujmę godności prokuratora, ale także elementarne normy prawne i etyczne obowiązujące wszystkich obywateli. W praktyce od prokuratora wymaga się bowiem więcej i musi się on liczyć z tym, że wszelkie naruszania prawa, jakich się dopuszcza, spotkać się mogą, a nawet

powinny, z reakcją nie tylko w postaci odpowiedzialności karnej, ale i dodatkowo z odpowiedzialnością dyscyplinarną.

O zwrocie kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 1476,00 zł na rzecz adwokata A. A., obrońcy z urzędu obwinionej X. Y. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym orzeczono na podstawie art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z § 1 pkt 1 w zw. § 11 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.) oraz § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 18, ze zm.), z uwzględnieniem rozproszonej kontroli konstytucyjności przepisu § 2 pkt 1 w zw. z § 4 ust. 1 w zw. z § 17 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 18, ze zm.), w zakresie w jakim przepisy różnicują wynagrodzenie obrońcy wyznaczonego z urzędu. Adwokat A. A. została wyznaczona obrońcą z urzędu obwinionej X. Y. i wzięła udział w rozprawie przed Sądem Najwyższym w dniach: 27 października 2021 r. i 26 lutego 2025 r. oraz złożyła wniosek o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu obwinionej, oświadczając, że nie zostały one uiszczone ani w całości ani w części (k. 710-710v, k. 1056-1057).

Mając powyższe względy na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku, kosztami postępowania dyscyplinarnego za postępowanie odwoławcze obciążając Skarb Państwa na podstawie art. 166 p.o.p.

[M. T.]

[R.G.]

Arkadiusz Sopata Paweł Wojciechowski Maria Szczepaniec